

NVVK Visie op de Toekomst van Beschermingsbewind: Naar een Duurzaam en Mensgericht Stelsel

---

Inleiding: De noodzaak voor een Toekomstbestendige visie

Een hernieuwde, strategische visie op beschermingsbewind is van belang om de financiële stabiliteit van de meest kwetsbare hulpvragers nu en in de toekomst te waarborgen.

Beschermingsbewind is een onmisbare vorm van financiële hulpverlening. Het beschermt mensen die tijdelijk of structureel niet in staat zijn hun eigen financiële belangen te behartigen. Door bewind wordt maatschappelijke, economische en sociale schade voorkomen of hersteld. Tegelijkertijd schuilt in deze kracht ook de kwetsbaarheid: beschermingsbewind is een ingrijpende maatregel die direct ingrijpt op de autonomie van de hulpvrager. Een zorgvuldige en weloverwogen inzet is daarom een absolute voorwaarde.

Een visiedocument schetst volgens de NVVK de contouren van een toekomstbestendig stelsel. Het beschrijft de fundamentele rol van bewindvoering en de toekomst van schuldenbewind. Vervolgens worden drie essentiële pijlers voor een duurzaam en mensgericht systeem uitgewerkt: een eerlijke en doelmatige beloningsstructuur, een efficiënt en gestroomlijnd stelsel, en een cultuur van transparantie die het vertrouwen in de sector verbetert.

Het belangrijkste doel van beschermingsbewind

Beschermingsbewind vervult een fundamentele rol in onze samenleving door het herstellen en/of behouden van financiële stabiliteit voor mensen in een kwetsbare positie. Het is een essentieel instrument dat niet alleen individuele hulp biedt, maar ook bredere maatschappelijke schade voorkomt. De inzet ervan mag echter nooit een automatisme zijn. Het kernprincipe is dat bewindvoering altijd een zorgvuldige en weloverwogen keuze moet zijn, die pas wordt gemaakt nadat is vastgesteld dat lichtere, minder ingrijpende vormen van hulpverlening niet volstaan. Het gezamenlijke doel van elke vorm van bewindvoering moet gericht zijn op het versterken van de autonomie van de cliënt en het bevorderen van duurzame redzaamheid. Dit kan worden samengevat in een kernachtige visie: bewind moet worden ingezet "zo kort als kan en slechts zo lang als nodig". Dit betekent dat hulpvragers geholpen moeten worden om, waar mogelijk, hun eigen financiële taken te behouden of stapsgewijs terug te krijgen.

Een belangrijk uitgangspunt van een goed functionerend stelsel is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en bewindvoerders. Een effectieve samenwerking, bijvoorbeeld vastgelegd in convenanten, is belangrijk voor een soepele doorstroom van hulpvragers naar de juiste vorm van hulp, zoals schuldhulpverlening of budgetbeheer.

Deze samenwerking verhoogt niet alleen de effectiviteit van de ondersteuning, maar biedt ook duidelijkheid voor alle betrokken partijen, met de hulpvrager voorop. Vanuit dit fundament kan specifiek gekeken worden naar de toekomst van schuldbewind.

1. De Toekomst van Schuldbewind

Schuldbewind is een specifieke vorm van beschermingsbewind die de financiële situatie van een hulpvrager stabiliseert tijdens de toeleiding naar en gedurende een schuldhulpverleningstraject. Ongeveer 50.000 hulpvragers maken gebruik van deze vorm van hulp. Het instrument stabiliseert de financiële situatie en is voor hulpvragers die om allerlei redenen het overzicht (tijdelijk) kwijt zijn van groot belang tijdens de voorbereiding, uitvoering én nazorg van een schuldregeling. De visie van de NVVK op een zorgvuldige inzet rust op drie principes: Noodzakelijkheid, zorgvuldige afweging en stabiliteit gedurende het gehele hulptraject.

Noodzakelijkheid: Bewind kan uitsluitend worden ingezet als iemand, zoals de wet dat ook voorschrijft en het in de memorie van toelichting is omschreven, door problematische schulden of verkwisting niet in staat is zijn of haar financiële belangen behoorlijk te behartigen. De aanwezigheid van schulden alleen is geen afdoende reden. Daarvoor zijn minder ingrijpende vormen van hulp beschikbaar.

Zorgvuldige afweging: Er moet altijd eerst zorgvuldig worden vastgesteld dat minder ingrijpende alternatieven onvoldoende zijn. Dankzij de invoering van de Wgs zijn er verbeteringen in de schuldhulpverlening, zoals kortere doorlooptijden en een bredere toegankelijkheid. Dit maakt dat er wellicht lichtere vormen van ondersteuning mogelijk zijn.

Stabiliteit: Het instrument is een belangrijke schakel die stabiliteit biedt in het gehele traject van schuldhulp, van stabilisatie tot en met de nazorgfase.

De NVVK signaleert een risico met betrekking tot het mogelijk schrappen van 'schulden' als wettelijke grondslag voor bewind. Een dergelijke wijziging zou de drempel voor het aanvragen van bewind onbedoeld kunnen verhogen. Hierdoor bestaat het gevaar dat kwetsbare mensen voor wie bewind de meest passende oplossing is, afzien van een aanvraag zonder een alternatieve vorm van hulp te zoeken.

Samenvattend: de grondslag problematische schulden en verkwisting in de wet is een veelgebruikte vorm van financiële hulpverlening. Om die reden is het van belang dat deze grondslag in de wet blijft onder de strikte voorwaarde dat lichtere maatregelen altijd eerst zorgvuldig worden overwogen.

Om deze kwalitatieve zorg te kunnen borgen, zijn echter eerlijke en aangepaste financiële randvoorwaarden onontbeerlijk.

2. Een eerlijke en doelmatige beloningsstructuur

Een eerlijke en doelmatige beloningssystematiek is de pijler waarop het vertrouwen in de sector rust.

De huidige systematiek faalt hierin omdat zij niet langer aansluit bij de realiteit van het werk, waardoor de integriteit van de hulpverlening wordt ondermijnd. Geld mag nooit een rol spelen in de afweging welke vorm van hulp het meest passend is.

De kernproblemen van de huidige beloningsstructuur zijn:

Verouderde structuur: De opzet als geheel past niet meer bij de complexiteit en de aard van de werkzaamheden van een moderne bewindvoerder.

Onvoldoende uren: Hoewel het per 1 januari 2026 aangepaste uurtarief zelf als passend wordt beschouwd, is het standaard toegekende aantal uren onvoldoende voor de toenemende complexiteit van dossiers. Dit zet de kwaliteit van de zorg onder druk.

Extra uren: Het aanvragen van een vergoeding voor aanvullende uren is een tijdrovend proces met een onzekere uitkomst.

Onwenselijk verdienmodel: De mogelijkheid om dossiers over te nemen tegen betaling van goodwill creëert het risico dat er geld wordt verdiend aan kwetsbare mensen, wat ten koste kan gaan van de cliënt.

Een toekomstbestendige beloningssystematiek moet gebaseerd zijn op de volgende principes:

Kosten en Toegankelijkheid: Een toekomstbestendig stelsel vereist een fundamentele heroverweging van de financiering: bewindvoering moet, net als andere vormen van financiële hulpverlening, in principe kosteloos zijn voor de cliënt. Een maatschappelijke kosten-batenanalyse uitgevoerd in opdracht van de NVVK toont aan dat elke euro die geïnvesteerd wordt in financiële hulpverlening het dubbele oplevert. Toegankelijkheid is een kernprincipe; de kosten mogen nooit een drempel vormen voor noodzakelijke bescherming, en bewind (wat in beginsel door de cliënt zelf wordt bekostigd) moet betaalbaar blijven.

Realistische Urennorm: Op basis van de uitkomsten het lopende onderzoek van het Stride consortium, dat eind 2026 wordt afgerond, moet het standaard aantal toegekende uren aangepast worden, zowel voor schulden- als voor toestandenbewind. Alleen met een realistische urennorm die aansluit bij de daadwerkelijke behoeften van de cliënt, kan een bewindvoerder kwalitatief goede zorg bieden en is er voldoende tijd om een vertrouwensband met de cliënt op te bouwen en te behouden.

Prestatiegerichte vergoeding: Een aanvullende vergoeding gebaseerd op prestaties kan de effectiviteit vergroten. Concrete voorbeelden hiervan zijn een vergoeding voor het succesvol toewerken naar redzaamheid na een schuldregeling, of de voorgestelde doorstroomvergoeding voor toeleiding naar schuldhulpverlening. Dit koppelt de vergoeding aan een resultaatverplichting en een tastbare prestatie voor de cliënt.

Geen kosten bij dossieroverdracht: Kosten voor goodwill of dossieroverdracht bij pensionering of overname mogen nooit ten laste van de cliënt komen. Daarom moet de verplichte eindafrekening en opstartrekening bij overdracht van de ene naar de andere bewindvoerder om bedrijfsredenen (zoals pensionering of bedrijfsovername, waarop de cliënt geen invloed heeft) niet ten koste van de cliënt gaan zoals nu wel het geval is.

Een eerlijke beloning stelt bewindvoerders in staat hun werk goed te doen. Om die tijd optimaal te benutten, is een efficiënter systeem noodzakelijk.

3. Administratieve lastenverlichting

Onnodige administratieve lasten verkleinen de effectiviteit van bewindvoerders. Het verminderen van deze belasting kan worden gebruikt om tijd vrij te maken voor datgene waar het werkelijk om gaat: persoonlijke aandacht en het borgen van de kwaliteit van de dienstverlening.

Een toekomstig, efficiënt stelsel wordt gekenmerkt door de volgende systeemverbeteringen:

Versterkt Toezicht: Een wettelijk beter uitgerust Landelijk Kwaliteitsbureau (LKB) kan zijn controlerende taak effectiever uitvoeren. Een versterkt LKB is een investering in de uniformiteit en betrouwbaarheid van de gehele sector.

Uniforme Rechtspraak: Consistente en transparante werkwijzen t.o.v. bewindvoerders bij rechtbanken zijn essentieel, bijvoorbeeld bij de afhandeling van de rekening en verantwoording, het toekennen van de verhuiskostenvergoeding en de toekenning van extra tijd voor begeleiding naar redzaamheid bij een nulvoorstel.

Toegang tot de bank: Het recht op een bankrekening moet voor iedere cliënt gegarandeerd zijn.

Verbeterde toegang: Bewindvoerders moeten een structurele mogelijkheid krijgen om namens cliënt betere toegang te krijgen tot systemen van overheden en organisaties (zoals RDW en de aanvraag van energietoeslag) zonder privacybelemmeringen.

Versimpeling: Initiatieven zoals een nationale betaaldag, de Landelijke pauzeknop, 1 schuldenoverzicht, het Schuldenknooppunt en 1 overheidsincasso moeten toegankelijk zijn en blijven voor bewindvoerders.

Efficiënte vergoedingen: De jaarlijkse bankvergoeding moet worden geïntegreerd in de vaste beloning om de administratieve last voor zowel gemeenten als bewindvoerders te verminderen. Betalingen door gemeenten moeten ambtshalve toegekend kunnen worden.

Effectieve audits: Overlappende auditvoorwaarden moeten worden voorkomen door de NVVK-audit af te stemmen op de controles die het LKB reeds uitvoert.

Kwaliteitseisen: Voor alle organisaties, ongeacht hun omvang, moeten strikte en uniforme kwaliteitseisen gelden, zoals een strenge controle op het vierogenprincipe en gelijke dossiercontrole.

4. Werken aan een deskundig en betrouwbaar imago

De beeldvorming rond beschermingsbewind wordt vaak negatief beïnvloed door een kleine groep bewindvoerders die hun taak niet goed uitvoert. Hoewel elk fraudegeval er één teveel is, is het essentieel te erkennen dat de grote meerderheid van de bewindvoerders goed werk levert en een cruciaal, positief verschil maakt in het leven van mensen.

Een strategische visie op het verbeteren van de beeldvorming en het herstellen van vertrouwen is gebaseerd op de volgende actiegerichte principes:

Openheid: Maak feiten en cijfers over misstanden in de branche openbaar. Vereenvoudig daarnaast de klachtenprocedures bij de rechtspraak, zodat problemen sneller zichtbaar worden en aangepakt kunnen worden.

Heldere voorlichting: Investeer in duidelijke voorlichting aan cliënt en stakeholders. Door middel van storytelling, samenwerking met media en het inzetten van laagdrempelige animaties (zoals die van de NVVK en Steffie.nl) kunnen realistische verwachtingen worden geschept en kan onbegrip worden voorkomen.

Laagdrempelige klachtenprocedure: Veel ontvangen klachten zijn nu onnodig en gebaseerd op het onbegrip van de cliënt over de taken van een bewindvoerder. Onnodige klachten misschien, maar wel oprecht zo gevoeld. Er is onvoldoende tijd om te werken aan het opbouwen van vertrouwen. Door in te zetten op betere voorlichting en meer beschikbare tijd voor de cliënt verwachten we dat de onnodige klachten gaan afnemen. Daar staat tegenover dat alle fraudegevallen die tot nu toe zijn ontdekt voortkomen uit een klacht van een cliënt, een familielid of een gemeente. Het is dus belangrijk om de klachtenprocedure toegankelijk te maken voor alle cliënten.

Structurele betrokkenheid van cliënt: De rol van ervaringskennis is onmisbaar. Ervaringsdeskundigen moeten structureel betrokken worden bij zowel de voorlichting als bij het aanpassen van beleid en regelingen. Het plan van branchevereniging Aegis om een landelijke cliëntenraad op te richten wordt dan ook expliciet ondersteund.

Leren van klachten: De noodzaak tot verbetering wordt onderstreept door de circa 100 signaalmeldingen per week die het Juridisch Loket ontvangt. Veelal zijn dit meldingen die gaan over gebrekkige communicatie en onduidelijke verwachtingen. Deze cijfers, evenals andere klachten, moeten niet worden gezien als een last maar als een bron van waardevolle data voor structurele kwaliteitsverbetering.

Deze visie is geen verzameling losse aanbevelingen, maar moet als een integraal plan van aanpak worden gezien. Een eerlijke beloning is onmogelijk zonder een efficiënt systeem, en vertrouwen kan alleen worden gebouwd op een fundament van transparantie en zorgvuldige inzet. Het blijft van groot belang te erkennen dat bewind een ingrijpende maatregel is die respect voor de autonomie van de cliënt vereist. De transitie naar een duurzaam en mensgericht stelsel is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle partijen in de keten die nodig is om de financiële bescherming en redzaamheid van de meest kwetsbaren te garanderen.